

LA NOVA...

cultural es posés a cantar amb acompanyament de guitarra es convertí en notícia, i dotzenes de centres catòlics, associacions i ateneus de tot Catalunya van demanar que hi anessim. Així vam consolidar el grup inicial, batejat "Els Setze Jutges".

— Com eren els recitals en aquella època?

— Un acte de comunicació col·lectiva. Nosaltres, a l'escaenari, ens manifestàvem com a companys de feina, sense protagonismes, explicàvem què preteníem i la curiositat inicial del públic es convertia en una ràpida compenetració. Tots plegats ens sentíem solidaris d'un esforç: aconseguir, a través d'una nova cançó, un nou impuls de lluita idiomàtica i cívica. I com que no hi faltava la ironia, la gent s'ho passava bé i els efectes s'escampaven com una taca d'oli. Perquè, a més, durant mesos i mesos no vam cobrar ni cinc, i ens pagaven la gasolina i els entrepans.

Allò que ens movia, i que fou la base decisiva de l'èxit de la campanya inicial, era la fe en el poble. Teníem més fe en la gent que en les nostres condicions, perquè teníem consciència de que eren limitades; però estàvem segurs que les possibilitats del nostre poble eren il·limitades, i que podien treballar-se amb l'eina de la cançó. Perquè, cal precisar-ho: no es tractava tant de conquerir un públic com de connectar amb un poble.

— Quines eren les característiques dels Setze Jutges?

— Diverses. Feien, per exemple, una funció integradora. L'existència del grup permetia que s'hi afegissin nous cantants, que hi trobàvem un suport i una oportunitat; no erem un grup tancat, ben al contrari: la nostra vocació era créixer. Al mateix temps, feiem una funció impulsora: no erem només una base d'acolliment, sinó una plataforma de llançament, i a través del grup les individualitats més destacades podien desenvolupar-se, independitzar-se i triomfar.

També cal tenir en compte que Els Setze Jutges van crear un gènere que no tenia precedents; un gènere de cançons que cobria unes necessitats expressives i socials que no podien atendre d'altres gèneres, com la cançó tradicional, l'excursionista, la de concert, etc.

— Quina importància tenia la música i la lletra?

— Les músiques eren senzilles, per dues raons. En primer lloc, la nostra preparació musical era, en general, poc "tècnica"; si n'haguessin sabut molt, possiblement no hauríem escrit cançons, com no ho feien els músics "de debò" d'aquell temps. Vam fer unes músiques elementals, però vàlides perquè la gent se les seves, i fessin de vehicle a la lletra. No oblidem, d'altra banda, que no volíem "experimentar" res, sinó ser eficaços. Quant a la lletra, hi dominaven els problemes del nostre temps i del nostre país, i la conflictiva realitat de Catalunya, de la qual volíem fer prendre consciència. Amb un llenguatge viu, ni massa vulgar ni massa acadèmic, que fos admes també com a propi per qui escoltava.

— Es tractava, doncs, de "normalitzar" el català, com s'ha dit després...

— Exacte. En començar la Nova Cançó, la funció difusora del català és decididament intencional; en una bossa d'un disc, Ermengol Passola va escriure el 1966 unes paraules il·luminadores: "Si vuit anys endarrera l'indispensable grup de ciutadans preocupats s'hagués plantejat el problema de trobar un mitjà de defensa de l'idioma, qui sap si hauria gosat formular-lo amb aquestes exigències: que fos un mitjà nou, jove, atractiu. Un mitjà parlat. Un mitjà popular i a la vegada prestigiós. I bé, no hauria estat demanar massa? Aleshores, fa vuit anys, vivíem uns moments en els quals totes les converses acabaven amb una frase semblant a "sí... però què podríem fer?" Perquè el retorn del català al carrer era una necessitat sentida per totes les consciències responsables, però ningú no trobava el nou camí. Per això és tan just d'assenyalar el caràcter i la importància de l'acció d'Els Setze Jutges, que van saber crear un moviment que ens feia falta, i emprendre amb eficàcia iniciatives a partir dels petits indicis que, ahir com avui, marquen el camí a qui té imaginació i voluntat de servei".

A les paraules d'en Passola només cal afegir, penso, que al costat de l'intent d'obrir trinxeres hi ha d'haver l'encert de saber-se'n retirar quan, per sort, han aparegut nous combatents més preparats, i això és el que passà amb la Nova Cançó. Que, per cert, ja fa vint anys que dura.

Entrevista feta per:

XAVIER PUJOL I GEBELLI